

Notat

Til overborgmesteren og Borgerrepræsentationen

Planlægning af ungdomsuddannelser i Nordhavn

10-04-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 1821

Resumé

Borgerrepræsentationen har pålagt Økonomiforvaltningen at understøtte arbejdet med at etablere ungdomsuddannelser, herunder et gymnasium, i Nordhavn. Dette notat vurderer det fremtidige behov for uddannelseskapacitet i takt med bydelens vækst og fremhæver geografiske udfordringer, der kan påvirke unge i Nordhavn negativt ved fordeling af gymnasiepladser. Økonomiforvaltningen anbefaler, at et gymnasium placeres stationsnært i et endnu ikke færdigudviklet kvarter.

Sagsfremstilling

Borgerrepræsentationen vedtog den 22. august 2024 et medlemsforslag, som pålægger Økonomiforvaltningen at understøtte arbejdet for etablering af ungdomsuddannelser herunder stx-uddannelse i Nordhavn i samarbejde med Teknik- og Miljøforvaltningen, By og Havn og staten. Dette notat gennemgår relevant baggrundsinformation, der kan danne grundlag for det videre arbejde med at etablere de nødvendige ungdomsuddannelser i Nordhavn såsom et gymnasium.

Det almene gymnasium (stx) er den mest populære ungdomsuddannelse i Region Hovedstaden. Ifølge tal fra Danmarks Statistik vælger ca. 80 pct. af en ungdomsårgang at fortsætte på en gymnasial uddannelse efter grundskolen, og heraf starter ca. 60 pct. på stx. Landspolitisk er der i disse år stor opmærksomhed på ungdomsuddannelserne, og regeringen, SF og DF har indgået en aftale om en reform af området, som bl.a. indbefatter oprettelse af en erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx). I dette notat forudsættes det, at der også fremover vil være størst efterspørgsel på stx-uddannelsespladser i hovedstaden og dermed behov for yderligere kapacitet i takt med befolkningstilvæksten. Derfor henvises der i flere afsnit specifikt til kapacitet på det almene gymnasium. Betydningen af eventuelle ændringer i uddannelsesstrukturen med epx og justering af adgangskravet til stx, er ikke belyst i dette notat, men såfremt et gymnasium i Nordhavn både udbyder stx og epx vil det være robust ift. eventuelle ændrede søgemønstre som følge heraf.

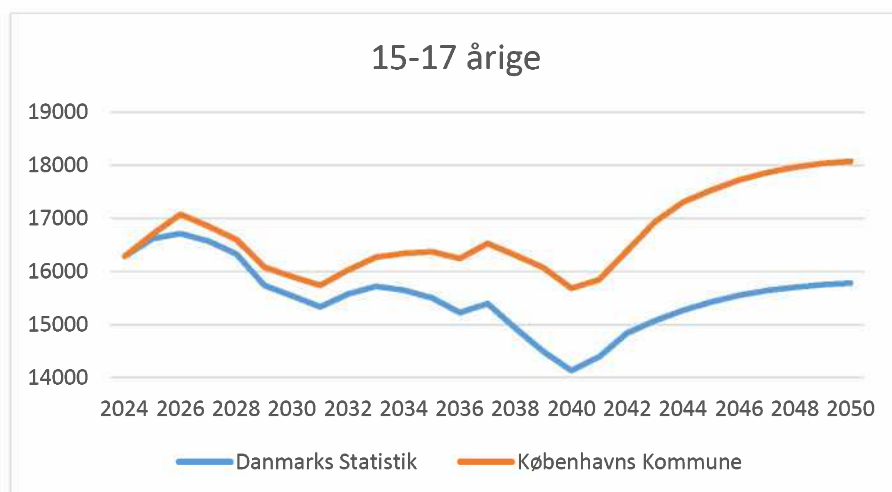
ØKF Team Planlægning (2387)

Befolkningsgrundlag for ungdomsuddannelser i Nordhavn

Nordhavn forventes at være fuldt udbygget omkring år 2060, hvor der anslås at være ca. 40.000 indbyggere, hvad der svarer til en større dansk provinsby som Viborg eller Fredericia. Bydelens befolkning vurderes derfor i sig selv at kunne understøtte et gymnasium. Københavns Kommunes befolkningsprognose for 2025 estimerer, at der i år 2050 vil være ca. 1.800 flere 15-17-årige i Københavns Kommune sammenlignet med år 2024. Hvis de unge vælger det almene gymnasium i samme omfang som i dag, vil de derfor i sig selv kunne udfylde kapacitet svarende til et stort gymnasium på ca. 900 elever (og endnu flere, såfremt det også udbyder epx).

Hertil kommer, at den eksisterende gymnasiekapacitet i København og på Frederiksberg i forvejen er fuldt udnyttet med det resultat, at flere gymnasieelever fordeles til gymnasier beliggende i omegnskommuner. Indenfor hovedstadens centrum (Frederiksberg, København, Tårnby og Dragør) var der således kapacitet til 3.372 elever, mens der var 3.784 førsteprioritetsansøgere. Økonomiforvaltningen vurderer derfor på det nuværende grundlag, at der vil være behov for yderligere gymnasiekapacitet i hovedstaden i de kommende år.

Staten anvender befolkningsprognosen fra Danmarks Statistik i sine analyser af behovet for uddannelseskapacitet. I denne prognose estimeres det, at der er ca. 500 færre 15-17-årige i år 2050. Forskellen mellem de to prognoser skyldes hovedsageligt, at Københavns Kommunes befolkningsprognose korrigerer for atypiske flyttemønstre i corona-årene. Der kan af denne årsag være forskellige vurderinger af behovet for ny kapacitet mellem kommunen og staten.

Sammenligning af KK's og DST's befolkningsprognoser for 15-17-årige i Københavns Kommune

Udfordringer for uddannelsessøgende relateret til Nordhavns geografi

Nordhavns geografi som en halvø uden for et tætbeholdt byområde kan resultere i en særlig udfordring for adgang til ungdomsuddannelser for bydelens beboere.

Ansøgere til offentlige ungdomsuddannelser i Danmark fordeles først efter en prioritering foretaget af ansøgeren. Hvis der er flere førstprioritetsansøgere end pladser på en given uddannelse, afgøres optaget af ansøgernes transportafstand til uddannelsen, så ansøgere med kortere afstand bliver optaget først. Hvis en ansøger ikke kan få plads på en uddannelse i deres prioriterede liste, fordeles ansøgeren manuelt til en uddannelse med maksimum 45 minutters transporttid. Ansøgere kan ikke komme ind på deres sekundære prioriteter, såfremt de pågældende gymnasier allerede er fyldt op med 1. prioritetsansøgere som tilfældet vil være på de fleste gymnasier i København og lige nord for.

Ansøgere i et område, der generelt har relativt langt til nærmeste gymnasium, kan som følge af denne fordelingsmekanisme have en systematisk ulempe, når det kommer til at få en plads på en nærliggende ungdomsuddannelse. Dette kendes bl.a. fra områder i Stevn og Faxe, men også i hovedstadsområdet er der eksempler på, at ansøgere fordeles til gymnasier, der ligger markant længere væk fra deres bopæl, og hvor der er op til flere mellemliggende gymnasier uden ledige pladser.

Nordhavn ligger som en halvø relativt isoleret fra eksisterende uddannelsesstilbud. De nærmeste offentlige almene gymnasier (stx) for Nordhavns beboere er Gefion Gymnasium og Gl. Hellerup Gymnasium. Disse gymnasier ligger i tæt beboede områder og har derfor for skoleåret 2024/2025 måttet afvise i alt 248 ansøgere med længere transporttid end hhv. 15 og 16 minutter. Når byudviklingen fortsætter i de kommende år, vil elever i de ydre dele af Nordhavn have længere transporttid til gymnasierne end dette, og de vil derfor være nødt til at pendle til et uddannelsessted i væsentligt længere afstand fra deres bopæl. Da også de næst-nærmeste almene gymnasier i både København (f.eks. Rysensteen og Christianshavns Gymnasium) og nord for København (f.eks. Øregård og Aurehøj) oplever lignende kapacitetsudfordringer, kan kommende beboere i Nordhavn potentielt blive nødsaget til at søge endnu længere væk.

Økonomiforvaltningen vurderer dermed, at der over årene vil opstå en stor udfordring med at sikre nærliggende uddannelsesstilbud for gymnasieelever i Nordhavn som følge af bydelens geografiske placering og den i forvejen pressede uddannelseskapacitet i nærområdet, såfremt der ikke etableres gymnasium i bydelen.

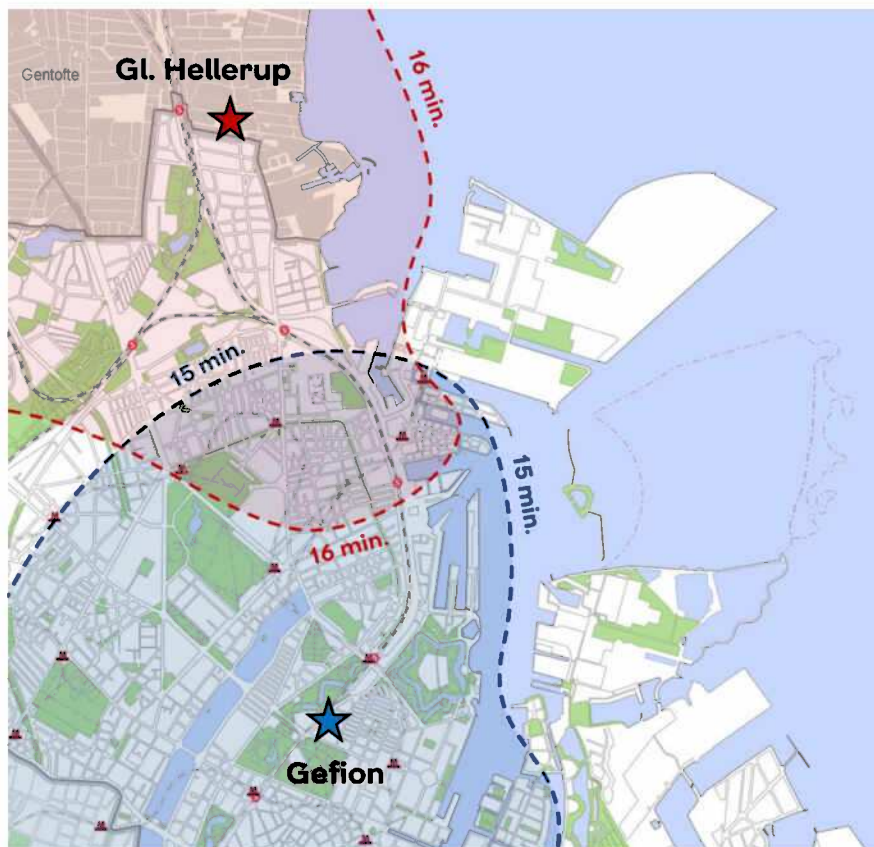

Diagram med omtrentlig angivelse af områder inden for transporttider på 15 min. fra Gefion og 16 min. fra Gl. Hellerup.

Bystrategiske potentialer i placering af et gymnasium i Nordhavn

Nordhavn udvikles med udgangspunkt i strukturplanen for bydelen, hvori et bærende princip er at skabe en bydel, hvor borgernes behov imødekommes af et varieret udbud af byfunktioner inden for korte afstande til fods, på cykel eller med kollektiv transport. Strukturplanen beskriver dette som en *fem-minutters-by*, som i praksis er sammenfaldende med begrebet *15-minutters-byen*. Placering af et gymnasium centralt i Nordhavn vil understøtte denne vision ved at give nem adgang til uddannelse for bydelens unge. Hvis gymnasiet placeres stationsnært, understøtter det desuden brugen af kollektiv transport blandt elever og medarbejdere med større transportafstand. Gymnasier vurderes i den sammenhæng umiddelbart at have et større opland end f.eks. grundskoler og daginstitutioner.

De centrale dele af Nordhavn er tæt på fuldt udbygget. Derfor bør et gymnasium placeres i et af de kvarterer, der endnu ikke er færdigudviklet, så det kan integreres i planlægningen for området. Dette vil muliggøre reservation af en byggegrund med en optimal placering, passende størrelse og hensigtsmæssig udformning. På den baggrund anbefaler Økonomiforvaltningen, at et eventuelt fremtidigt gymnasium i Nordhavn placeres tæt ved en af bydelens kommende metrostationer

enten på Levantkaj eller v/ Nordhavn C. Køb af grund til et gymnasium aftales mellem institutionen og grundejeren (By & Havn) efter normale vilkår. Herefter kan der tilvejebringes plangrundlag for etablering af et gymnasium gennem den almindelige lokalplanproces.

